

Outreach

Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի
A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Volume V, Number 1
May, 1982

Անթիլիասի Դպրեվանքի Յիսնամեայ Տօնակատարութեան Փակման Հանդիսութիւն Նիւ Եորքի մէջ

Ապրիլ 18, 1972 Կիրակի, Նիւ Եորքի Ուղտորժ Ասթորիա պանդոկի շէնք սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Դպրեվանքի յիսնամեայ տօնակատարութեանց փակման հանդիսութիւնը, որու ընթացքին պատուեցաւ նաեւ Նիւ Իսթ Բիլիֆի բազմամեայ նախագահ Քլիվլենտ Տաճ:

Շուրջ 300 հայ եւ օտար հիւրեր լեցուցած էին շէնք սրահը: 50է աւելի հիւրեր եկած էին Ինտիանայէն, Ուաշինկթընէն, Պոսթոնէն, Հարթֆըրտէն, Փրովիտենսէն, Ֆրիստերֆիլայէն, Ուստըրէն, Մոնթրէալէն, եւ Փարիզէն:

Հանդիսութիւնը սկսաւ ամերիկեան եւ հայրապետական մաղթերգներով, զորս երգեց Արա Պէրպէրեան: Գեղարուեստական յայտագիրը գործադրուեցաւ Հայկական Լարայի Բառեակին կողմէ, ղեկավարութեամբ Սեպուհ Շիրինեանի:

Օրուան հանդիսավարն էր Ազգ. Վարչութեան ատենապետ Սարգիս Թըշոյեան: Խօսք առին՝ Վեր. Սաթըն, փրոֆ. Բիւրրա Յովհաննէսեան, փրոֆ. Վարդան Գրիգորեան որ յատուկ յուշանուէր մը յանձնեց հայ համայնքին անուանով Քլիվլենտ Տաճի: Ելույթ ունեցան նաեւ Քլիվլենտ Տաճ եւ տօնակատարութեան Կարգադիր Յանձնախումբի ատենապետ Դոկտ. Հրանդ Մարգարեան:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը խօսեցաւ հայերէնով եւ անգլերէնով: Մեսրոպ Սրբազան ապա Կիլիկեան Իշխանի շքանշանի տուչութիւն կատարեց Քլիվլենտ Տաճի, Տիկ. Տոլորէս Զօհրապ-Լիպմանի, Դոկտ. Արա Տումանեանի եւ իր տիկնոջ Էմմայի:

Սրբազան Հայրը յայտարարեց թէ ցարդ Դպրեվանքին կատարուած են Արեւելեան Ամերիկայի եւ Գանատայի թեմէն 252,000 տոլարի խնստումներ եւ նուիրատուութիւններ: Հանդիսութեան մասնակցող ազգայինները ողջունեցին ներկայութիւնը Օր. Լէյլա Գարակէօզեանի եւ վաստակաւոր ուսուցչապետ փրոֆ. Բիւզանդ Եղիայեանի:

50th Anniversary of Armenian Theological Seminary Takes Place With Special Honors Bestowed Upon Cleveland E. Dodge

New York, N.Y., April 18, 1982 — The 50th anniversary of the Armenian Theological Seminary in Lebanon was celebrated this afternoon with a program often filled with emotion, as many survivors of the genocide, orphans who grew up in Near East Relief orphanages, listened to the various speakers talk about the role of the American relief organization, not only in massive relief work, but through their aid in establishing the Cilician See's Theological Seminary.

A majority of those present had some personal recollection about Near East Relief, either through their parents' or grandparents' experiences.

The honored guest of the afternoon, Mr.

Beirut for twenty-five years.

Visibly surprised, Dr. Dumanian and his wife, who was given a special insignia, accepted the award. Playing-down his role as "an easy one," Dr. Dumanian declared that special recognition should be given to our leaders for the important role they fill within our communities.

The afternoon's program began with a special taped message from Karekin II, Catholicos-Coadjutor of the Great House of Cilicia. The familiar voice of His Holiness filled the Waldorf Astoria's Starlight Roof: "My dear friends, how I wish I could be with you at this time, but I cannot do so. . . You all know that the Seminary is not

Առաջնորդ Սրբազան Հայր Կ'ողջունէ Պր. Քլիվլենտ Տաճը: Կեդրոնը՝ Նիւ Եորքի հանրային գրադարանի նախագահ Տորթ. Վարդան Գրիգորեան

DEATH NOTICE

The Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America announces with deep regret of passing of one of its most beloved members, and a prominent figure in the Armenian Liberation Movement —

DAJAD TERLEMEZIAN

which took place on Friday evening, April 23rd, 1982 at 9:00 p.m. after a short illness.

The viewing will take place on Sunday, April 25th and Monday, April 26th, from 7:00 p.m. to 9:00 p.m. at the John G. Heus & Son Funeral Home, 319 Main St., Fort Lee, N.J.

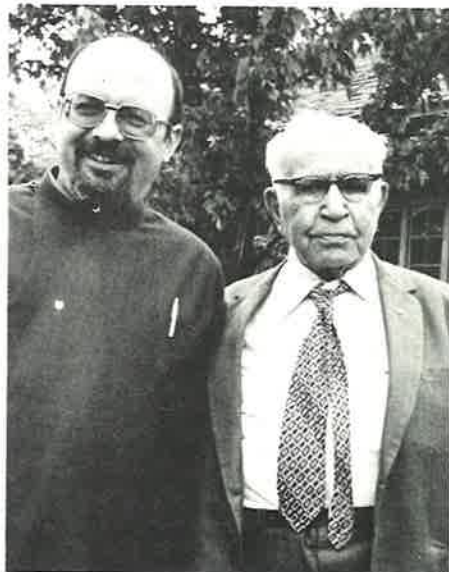
A National Funeral service will be held on Tuesday, April 27th, at 10:00 a.m. at the Sts. Vartanantz Armenian Apostolic Church of Ridgefield, N.J.

PRELACY SECRETARIAT

April 24th, 1982

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի եւ Գանատայի Ազգ. Առաջնորդարան, նորօք հանգուցեալ, Հայ ազատագրական պայքարի հերոսներէն՝ Տաճատ Թերլեմեզեանի մահուան տխուր գուժին առթիւ, ստացաւ պատենները հետեւեալ ցուակցական հեռագիրներուն, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսէն եւ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Խորէն եւ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսներէն, զորս ստորեւ կը ներկայացնենք հանրութեան:

Մեսրոպ Սրբազան Տաճատ Թերլեմեզեանի հետ, Հ.Ե. Դ.ի կրտսերներու համարին, 28 Մայիս 1978 թ. Րաֆ Գրիգ, Ոհ.

Թերլեմեզեան ընտանիք, Սուրբ Էջմիածնից, Մայր Հայրենիքից օրհնութիւն նորօք հանգուցեալ Տաճատ Թերլեմեզեանի արդար հոգւոյն եւ հերոսական կեանքին: Թող Աստուած յաւետ լուսաւոր պահպանի նրա յիշատակը: Հոգւոյ մխիթարութիւն սգակիր ընտանիքին:

Կիրակի, 2 Մայիսին հանդիսաւոր հոգեհանգիստ Մայր Տաճարում: Օրհնութեամբ՝ Կաթողիկոս Վազգէն Ամենայն Հայոց

Թերլեմեզեան ընտանիք, Նոր ստացանք ձեր հեռագիրը որով կը գուժէիք սիրելի Տաճատ Թերլեմեզեանի մահը:

24 April 1915

April 1982. Once again the Armenians are looking back at the awesome, tragic events of April 24, 1915. Awesome in their implications for the human race; tragic in their sorrowful dimensions. Once again the Armenians are looking back to a land ravished and desolate; to those scattered and story-filled monuments that are eloquent reminders of a glorious past; to a lake and a mountain that bear eternal witness to an ancient people that has survived the threat of total annihilation. Hence the commemoration. Hence another effort to put into words, to depict in pictures, that which is unspeakable. And yet the words must be spoken, the pictures must be shown, and the cry for justice must ring loud and clear.

"Assault on a Culture" was the chosen theme for the commemoration of the Armenian genocide by the Turks in 1915. The commemoration opened on Friday evening, April 23 at Prince George Hotel.

His Grace, Bishop Mesrob Ashjian, the Prelate of the Armenian Apostolic Church of North America and Canada inaugurated the commemoration with the requiem pray-

Cleveland E. Dodge, received awards, accolades, and through a special encyclical from the Catholicos of Cilicia, was installed as a "Prince of Cilicia." The ninety-four-year-old Mr. Dodge is a founding benefactor of the Seminary and is the sole survivor of the Near East Relief's Board of Directors.

Also honored were the daughter of Krikor Zohrab, Mrs. Dolores Zohrab Leibman, who has been a benefactor and friend for the advancement of Armenian scholarship. Mrs. Leibman was installed as "Princess of Cilicia," and accepted "this honor, not only for myself, but also in memory of my father for his contributions to Armenian culture and the Armenian nation."

Dr. Ara Dumanian, a renowned heart surgeon in America and a benefactor of the Seminary, was also installed as "Prince of Cilicia." Born in Alexandrette, and educated in Beirut, Dr. Dumanian received his medical degree from the American University of Beirut. In one of the many emotional twists of the afternoon, it was announced that Dr. Dumanian had received his medical degree from Bayard Dodge, the twin brother of the man being honored. The late Bayard Dodge was president of the American University of

just an ordinary educational institution. It has a distinct character with a distinct and unique mandate. It is the training center for leadership—including both clergy and lay people. Please look around you in your communities of America in both the jurisdiction of the Diocese and the Prelacy, and you will see how much this Seminary has served and is serving your own people. I believe we should feel proud that the American community had a very determining role in the establishment of the Seminary fifty years ago. Indeed, we are so grateful to the Near East Relief for their exemplary concern. I want to take this opportunity to express our heartfelt thanks and gratitude to the Near East Foundation and particularly to Mr. Cleveland E. Dodge, whom we recognize as one of the founding fathers of this institution."

The major address of the afternoon was delivered by Dr. Richard G. Hovannisian, professor of history at the University of California. Dr. Hovannisian spoke about the role of the American people, and in particular the Near East Relief, in the renaissance of the Armenian people.

Dr. Hovannisian explained that since the

(Continued on page 2)

(Continued on page 3)

April 15 (Continued from page 1)
 er. The opening remarks were made by Mr. Vahe Amirian, Chairman of the Commemoration Committee. Among proclamations received were those of the Honorable Mayor Koch of N.Y.C. which was read by Mr. Ombudsman Sam Azadian; the proclamation of the Honorable Governor Hugh Carey, Governor of N.Y. was read by Dr. George Dermksian; Mr. Vahe Amirian read the proclamations of the Honorable Governor of Colorado, Mr. Richard D. Lamm and the Honorable Governor Kean of N.J. Mrs. Virginia Apealian read the proclamation of the Honorable Senator Donald Di Francisco. Following the proclamations, His Grace, Bishop Ashjian addressed the gathering.

In his address, the Bishop, put the question of genocide into its proper historical, geographical, and above all its human context which not only concerns the Armenians but the entire world community. The Bishop dealt in particular with the historic monuments which are the remnants of the "Armenian Golgotha." Each one of the monuments, said the Bishop, "is a living witness to the tragic destruction that befell the Church institution of the first Christian nation." In spite of his realistic appraisal of the past, the Bishop was firm in his hope for the Armenian people to return to their homeland, to restore and preserve that which has survived the onslaught. This message also made it clear that there is no room or justification for passivity and indifference. "That proud and beautiful sense of security such as other nations feel behind the walls of their citadels," said the Bishop, "has been drained from our blood. Yes, even in 1965, on the 50th Anniversary of the Armenians Martyrs' Day, the voices of the Armenian youth living in the motherland echoed their yearning for "Return our lands, return our lands." Their demonstration avowed a passion stronger than our own."

After the Bishop had addressed the gathering, Mr. John Bashian, member of the Commemoration Committee, introduced the guest speaker, Dr. Lucy Der Manuelian. The topic of her lecture, which was accompanied by slide projections, was: "endangered species: the Story of Medieval Armenian Architecture." The lecture was both informative and educational.

Among the honorable guests were the Consul General of Cyprus, Mr. Theophilos Theophilou, and Her Excellency, the Consul of Greece Ms. Erato Marcoulis.

On Saturday, April 24, Dr. Viken Sassouni who was to lecture on "Rugs with Armenian Inscriptions" due to sudden illness was not able to attend the meeting. Instead Mrs. Susan Lind-Sinianian gave a lecture on "The Art of Armenian Embroidery."

On Sunday, April 25, Mr. Mitch Kehetian, who has travelled in Western Armenia, shared his experiences with the audience. This lecture was entitled "Journey to Turkish Occupied Armenia: A Blue Print to Genocide." He also showed the slides he had taken during his journey.

An exhibition of photographs which covered some aspects of Armenian history, including the genocide, was part of the commemoration.

Exhibition of Paintings By G. Puzant

The Ladies Guild of the Armenian Prelacy is sponsoring an exhibition of paintings by the internationally known artist G. Puzant (P. Godjamanian) at the Prelacy Hall in New York (138 E. 39th St.).

Thirty of the 73-year-old painter's oils and watercolors will be on display from May 28 to June 6. There will be an opening reception on Friday, May 28, at 8 p.m.

Now a resident of Los Angeles, Puzant has spent most of his life in the Valley of the Nile. His work combines the radiant colors of his Mediterranean wanderings and the profound scars of his Armenian childhood traumatized by the holocaust of 1915.

Born in Trebizond in 1909, Puzant was separated from his family during the deportation, was rescued by a Kurdish tribe and eventually found shelter by the American Near East Relief, under whose care, Puzant, like thousands of others homeless children, was taken to an orphanage in Greece. There, he took his first painting lessons. In 1927 he moved to Cairo and while working for a living in a printing firm, he continued his art studies at the Leonardo da Vinci School. In 1930, he was accepted to the Academy of Fine Arts in Rome, where he remained five years before returning to Cairo.

His paintings are in the permanent collections of the Museum of Modern Art in Cairo; the Museum of Fine Arts in Alexandria; the Museum of the Catholicosate of Cilicia at Antelias; the Mekhitarist museums of San Lazzaro, Italy, and Vienna, Austria; and the Yerevan State Gallery in Armenia. He has given one-man and group shows in Cairo, Alexandria, Rome, Beirut, Toronto, Montreal, Washington D.C., Los Angeles and Fresno. He has also participated in the international biennales of Sao Paolo, Venice and Alexandria, Egypt.

From April 21 to 24, 1982 Rev. Sarkis Antreassian of Chicago, visited our Denver, Colorado community where April 24 activities were celebrated.

In the picture, Governor Richard D. Lamm of Colorado presents a Proclamation to the Armenian Community on the occasion of the 68th Anniversary of the Genocide.

Easter Eve Reception at the Prelacy

The Prelacy has become a center of attraction for American-Armenian youth. It is the Prelacy's goal to create an awareness among all Armenians, young and old alike, that the Prelacy is their home and its successful functioning depends solely on the genuine interest, participation and support of the Armenian people.

Saturday, April 10th at the Prelacy was an evening of fun, colors and good cheer that gave a group of young Armenians the opportunity to make new acquaintances, meet their spiritual leader, Bishop Mesrob

Ashjian, and participate in a discussion of a current topic with Mr. Jerard Libaridian—"Towards a New Quality of Community Life."

The topic discussed was interesting and relevant, as Mr. Libaridian dealt with the current state of affairs and problems in our community. He analyzed some of those and asked for feedback and input from the new generation to bring insight and vision to our community affairs.

Mr. Libaridian is currently the Director of the Archives of the Armenian Revolution and the Republic of Armenia at the Armenian Research Foundation in Boston, Mass. The fields of Social Studies that have constantly captured Dr. Libaridian's special interest and involvement include the Armenian Genocide, Political Thought, Diaspora, Ethnicity, Literature and Soviet Armenia.

His Grace, Bishop Ashjian, in his remarks, urged the youth to stay close to their Church and community, to realize the importance of the role of the church in our community life and make it a place to spend time. He urged the youth to commit themselves to actions that will make them aware of their national identity, through faith and constant, conscious commitment.

The Ladies Guild of the Prelacy, who sponsored this festive Easter gathering, had decorated a beautiful Easter table with the traditional Easter Egg basket, cheoreg, cheese, fruits and other Easter goodies.

Also attending the reception was, His Grace Archbishop Tiran Nersoyan, Rev. Archpriest Moushegh Der Kaloustian, Pastor of the St. Illuminator's Cathedral, and Mr. and Mrs. Medzadourian-Arzoomanian, benefactors who hailed from Argentina.

Rev. Archpriest Moushegh Der-Kaloustian performed the "Doon Orhnek", a traditional blessing of the house, following which all present gathered in unison to sing the Hayr Mer.

Թերթեմեզեան—շար. էջ 1էն

Կ'աղօթեմք իր հոգւոյ խղաղութեան համար: Թող Աստուած գորացնէ զձեզ բոլորդ: Իր յիշատակը ընդերկար պիտի պահպանուի հայոց մէջ, իր անձնուիրութեան եւ հրաշալի հայրենասիրութեան համար: Թող որ այդ ոգին միշտ վառ մնայ նոր սերունդի սրտերուն մէջ:

Հայրական օրհնութեամբ՝
 Գարեգին Բ. Աթոռակից Խորէն Ա.

OUTREACH

Bishop Mesrob Ashjian, Prelate

Armenian Editor . . . Very Rev. K. Hagopian

OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 East 39th Street, New York, New York 10016, (212) 689-7810. Unsolicited manuscripts will be considered for publication; please include a stamped, self-addressed return envelope. We reserve the right to edit articles in order to conform to space limitations. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America. Second class postage paid at New York, New York 10016.

©1982 by Armenian Apostolic Church of America

THE LADIES GUILD
 OF THE
 ARMENIAN PRELACY
 presents
 AN EXHIBITION OF PAINTINGS
 (Oils and watercolors)
 by
 G. PUZANT
 May 28 to June 6, 1982
 at the
 ARMENIAN PRELACY
 138 East 39th Street
 New York City
 Opening Reception:
 Friday, May 28, 1982, 8:00 p.m.

Anooshig Vartan

By the time you read this letter another April, the most significant month of the year for Armenians, would have passed. All of us would have participated in some sort of memorial service. Personally I have found that fasting on April 24th brings one closer to our martyrs death and old who suffered and starved to death. In this day and age with so much eating and fussing about food it is very hard to understand what it means to starve unless one fasts for a day or so. Try it one day. Pretend that it is April 24th and feel the pangs of hunger then the general weakness and as you fast, concentrate your thoughts on the tragic events you have heard and read. Think that their hunger was not for one day or one week. Think also that as they suffered thirst and starvation they also had the constant fear of being killed. Think too that the ones who died later had also witnessed the inhuman treatment and unspeakable suffering of their loved ones. Above all as you experience hunger and thirst try to find, in your mind, a new meaning in our survival and existence.

I believe you know a lot about the massacre. Do you think you know all the details? Do you think your parents, teachers, priest or other leaders know every detail of the suffering of the innocent babies, children, young men, women and old folks? I bet you anything that for the rest of your life you will read or hear of some new experience someone living somewhere in this world has told in his or her unique story to someone else. Yet think of the towns and villages totally destroyed and burnt to ashes with their inhabitants where no one survived to

talk about it. It will be almost impossible to imagine the suffering of more than the million who perished under such circumstances.

How awful and painful was it all! Yet we need a ray of light and hope to go on living as a nation. We have been a creative and constructive nation, let us not lose sight of our creative qualities because of the massacre. Let us not be destructive. There are many more reasons and more opportunities to recreate a past, to enjoy the present and to construct a productive future.

Half of our nation martyred in 1915 included writers, preachers, musicians, teachers, intellectuals and fighters who themselves have left their work or about whom others have written. Such richness of material that is ours to use, to recreate works of art, to immortalize them and, by doing so, to show the world the extent of our loss. In other words let us change a holocaust into a rich, recreated cultural garden. You know that hundreds of books are written about the life and work of Shakespeare for example. I know of no such book written in English about Gomidas Vartabed, nor Daniel Varoojan, nor Krikor Zohrab, nor . . . .

Think of the opportunities we are missing. Think of the amount of work that can be done and should be done.

Anoushig Vartan the greatest service you could render to your people and forefathers is to till the soil of Armenian art so that the scorched fields are changed to gardens of beauty in memory of the massacred.

May your generation have much happier life than the one of

your loving
Eugenie Horkoor

April 25, 1982

50th Anniversary Armenian Seminary

(Continued from page 1)

United States and the Ottoman Empire did not sever diplomatic until 1917, the role of relief work naturally fell to the hundreds of American missionaries and teachers in the area. "When the reports gradually began to sift into Constantinople," Dr. Hovannisian said, "Americans began to mobilize to help the Armenians. American philanthropists and industrialists moved into action, people such as Cleveland H. Dodge and John Barton."

Speaking of the Seminary, Dr. Hovannis-

ian stated, "We know the Seminary has not been stated, "We know that in such countries like the United States we ultimately need native-born clergy to meet the needs of this community. And we know, sadly, that we are engulfed by materialism in a materialistic world so fully that we have, in large measure, lost the traditional faith of our forefathers. The Armenian people today stands in a moral and spiritual crisis and it is all the more important, therefore, that it have the knowledgeable, well-trained and

capable leaders to direct them."

"Doubts have been raised," said Dr. Hovannisian, "about the viability of the Seminary in Lebanon, whether it's worth risking the continued investment in a state that seems to be in constant turmoil. It seems to me, on the contrary, this is a time the Seminary and the Armenian people of Lebanon need support, moral and otherwise, more than ever. If the Armenian people had said that well logically as a business venture we should not rebuild, then they should have stopped rebuilding 2,000 years ago."

Dr. Vartan Gregorian, President and Chief Executive Officer of the New York Public Library, introduced Mr. Cleveland E. Dodge. In one of the more light-hearted moments of the afternoon, Dr. Gregorian first read "Mr. Dodge's official American biography." After which Dr. Gregorian declared, "Now I will give you his Armenian biography." Dr. Gregorian went on to enumerate the link of the Dodge family to the Armenians which "goes back to a long time ago, but especially to September, 1915, when Ambassador Henry Morgenthau (U.S. Ambassador to Turkey) sent out the alarm about the extermination of the Armenian population in Turkey. A select committee was established, under the chairmanship of Cleveland H. Dodge, Mr. Dodge's father, with the remote hope of raising \$100,000 for relief work." Dr. Gregorian continued: "It received and dispensed not some \$100,000, but \$91,000,000 in cash and \$25,000,000 in food and supplies. . . I want to stress that today we are not honoring him, he is honoring us by being present to see the resurrection of the Armenian people."

At this time a gold medal, a replica of the medal which was presented to all Near East Relief workers years ago, was presented to Mr. Dodge. The medal reads, "Opus Justitiae Pax," (the work of justice is peace) on one side, and "For faithful and unselfish service to humanity" on the other side.

Bishop Mesrob Ashjian, Prelate of the Armenian Apostolic Church of America, speaking in both Armenian and English said, "I am deeply touched with this gathering and I want to thank all of you. Today's banquet brings to a conclusion the various events planned for the 50th anniversary of the Seminary. We wanted the 50th anniversary to be a time when we could reflect upon the Seminary's past accomplishments and its future mission. The work of the Seminary has touched every Armenian community. Every generation has its own obligations. Just as past generations have met their obligations, so must we also."

"I have a personal emotional involvement in today's program," said Bishop Ashjian, "because both of my parents grew up in orphanages run by the Near East Relief."

At this time, Bishop Ashjian read the special message installing Mr. Dodge as a Prince of Cilicia: "To Mr. Cleveland E. Dodge, a distinguished son of America, and a great friend of the Armenian people, in recognition of your great philanthropic work among the Armenian people, in your valuable contribution to the renaissance of the Armenian nation, your unforgettable services rendered to the Armenian Catholicate of Cilicia and its Seminary in Antelias, Lebanon, we hereby confer upon you the Insignia of Prince of Cilicia. May God grant you long life in health and happiness."

Mr. Dodge graciously accepted the honors conferred upon him, thanking Bishop Ashjian and the speakers. But rather than speak about his own contributions, Mr. Dodge modestly chose to recall his friend, Mr. George Mardigian, and went on to describe some of the humanitarian works performed by Mr. Mardigian.

Master of Ceremonies Sarkis Teshoian, chairman of the Prelacy's Executive Council, noted that there were guests in attendance from distances as far as Indiana, California, Boston, Philadelphia, Washington D.C., and even Paris, France.

Mr. Teshoian gave special recognition to Miss Leila Karageuzian, "an individual who has played a prominent role for the vitalization of the Armenian community. . . Following the footsteps of her father, Mihar Karageuzian, Leila continues to be a benefactor of Armenian projects that aid our people worldwide."

Also introduced to the gathering was Mr. Puzant Yeghiayan, who has had a special relationship with the Seminary since its inception. "Mr. Yeghiayan has been a loyal and committed friend of the Seminary for over 40 years, and as a teacher in the Seminary has inspired his students with a deep love of our heritage," said Mr. Teshoian.

Miss Leila Karageuzian

Present at the banquet were many individuals associated with Near East Foundation, as well as its current President, Rev. John Sutton who offered the invocation.

Both the Near East Relief and its successor organization, Near East Foundation, have played significant roles in the survival of the Armenian people. Mr. Dodge's father, the late Cleveland H. Dodge, had been one of Near East Relief's founders, paying for the organizations' administrative expenses out of his own pocket so that every penny donated by the American public could go directly to aid the stricken Armenians.

Mr. Puzant Yeghiayan

The elder Dodge communicated his interest in the fate of the first Christian people to his son. By the late 1920's the Armenian orphans were reaching maturity. Near East Relief gradually closed down its orphanages. The Board of Directors in New York began

Mrs. Dolores (Zohrab) Liebmann

to explore options for the continuing utilization of its buildings that would make a constructive contribution to the national life of the peoples of the Near East. N.E.R. endorsed the Armenian Catholics' plan to replace the clergy and educated lay leadership lost in the Armenian genocide by turning its orphanage at Antelias into a theological seminary and teachers' training institute. The orphanage site also became the headquarters for the See of Cilicia of the Armenian Church. Near East Relief helped the Armenian Church to realize its plans by sending religious educators from the United States to help develop the curriculum, by contributing two-thirds of the seminary's budget for five years, and by renting the orphanage property to the Armenian Church for the nominal sum of \$1 per year.

With the full impact of Mr. Dodge's support fifty years ago for a fledgling project now so apparent, the Armenian Church chose to honor Mr. Dodge on the Seminary Anniversary of the Seminary to underline the significance of the cumulative benefits to mankind of an act of philanthropy.

Dr. Ara Dumanian

Երոֆ. Քիչրյան Յովհաննէսեան յարգանքով կ'ըզկուչէ Նոյր Եսո Քիչիֆի Երախտարժան գործը Տոքթ. Վարդան Գրիգորեան սրբ. Բիլլըրն Տաճրն ներկայացուց Նոյր Եսո Քիչիֆի ծառայողներուն քննարկած մտաւային նմանակը

Salt of Earth

And they which barter human death in vast machines of harm
To fast secure their Earthly gains 'neath pretexts of defense,
Whose knell portends a slaughter these proffer as Love's offense—
What course are such embarked upon whose righteous gestures hide
Hearts which filled with menaces yet claim the faith of Christ,
Who broadcast Freedom's name uphold, and host religion's right
To broadcast hate in seeds of upthold, for 'hostile' no relief?
Are such as these the leaven which helps raise the sweetened loaf,
Who form the body of the Christ while filled with death's designs—
Or is it they who see the harm proposed and cry 'Enough!'
'We would ourselves die first than slay the babes of other climes—'

Who are the salt of Earth and who its grayish counterfeit,
Which color they would slay one child, and claim it Self defense?

Paul Baribault

ԵՂԻՉԱՊԵԹ ՊԱՌԻԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՆ

ԵՐՈՒՄԱՆԻ ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ

Ուրախալի է նշել որ մօտ 25 տարիներ է ի վեր հեղինակներ լրջօրէն սկսած են զբաղուիլ հայկական մշակոյթով, այսինքն աշխարհի հնագոյն ժամանակների բնակուած Արարատեան լեռնաշխահին պատմութեամբը:

Ունեցած ենք հայ մեծ պատմաբաններ, ունինք նաեւ այսօր իսկ գիտնականի պարկեշտութեամբ գրող հայեր. . . հայերու մասին: Սակայն օտարը թարգմանուած (հայերէնէ) ուսումնասիրութիւններէ աւելի կը հաւատայ իր լեզուով գրողի մը (. . . ոչ հայ) ուսումնասիրութիւններուն եւ հոն արտայայտուած տեսակէտները կ'ընդունուին. . . անկողմնակալութեամբ վահանուած:

Այս օտար հեղինակներու ամենամօտը եւ անմիջական է Էլիզաբէթ Պաուէրը (Elizabeth Bauer), որուն գերմաներէնով գրած գիրքը (. . . ինք Աւստրիացի է) անգլերէնի թարգմանուած է 1981ին ARMENIA: Past and Present վերտառութեամբ:

Ամենէն ուշագրաւ այս երիտասարդուհի (33 տարեկան) հեղինակին մօտոր թէ Վիեննայի Միխիթարեաններու մօտ եւ թէ Երեւանի համալսարանի մէջ ուսած է—ամենահակիրձ ձեւով Հայաստանի հողին վրայ (մօտ 800,000 տարի Քրիստ. առաջ) մարդկային կեանքին երեւումը եւ անոր, մարդուն զարգացման բարձր հարցերը, շօշափելի փաստարկութեամբ ներկայացնելն է, հասնելով մինչեւ 10,000 տարի (Քրիստ. առաջ) երբ արդէն Արարատեան դաշտի բնակիչը հողագործութեամբ սկսած էր զբաղուիլ. . . զայն փոխանցելով Միջագետքի դաշտավայրերուն:

Գիրքը ստորաբաժնուած է 11 գլուխներու: Ժամանակագրական կարգը յարգելով հանդերձ, հեղինակը կրցած է ցցուն կերպով արժեւորել «թեր կամ դէմ» մեծարժէք դէպքերը մեր պատմութեան երկայնքին:

Առաջին գլուխը, որ ամենադժուար ժամանակի մը մասին կը խօսի, է հետեւեալը:

1. ԿԱՆԻԱԳՈՅՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՐՁՐԱՎԱՆԴԱԿԻՆ ՄԷՋ

Սկսելով մարդու գոյութեան նշմարներու փաստով (800,000 տարի Քրիստ. առաջ գոյութիւն ունեցող քարէ ձեւնակացիներ, գտնուած Արագածի կողերուն) ան կը հասնի մինչեւ 10,000 տարի (Քրիստ. առաջ) երբ Արարատեան դաշտի մարդը սկսած է արդէն հողագործութեան: Այսպէսով հայկական լեռնավայրն ու դաշտավայրը եղած են ուրեմն մարդկութեան քաղաքակրթութեան օրրաններէն մին: (. . . նոյն կարծիքը կը ջատագովէ Բրոֆէսէօր Լէնկը, իր Armenia, Cradle of Civilization գործին մէջ: Ե.Պ.)

Մինչեւ Ուրարտական պետութեան կազմութեան հասնելը, Արարատեան դաշտի մարդը սկսած էր գործածել մետաղներ: Երնած էր անիւ, ուստի եւ կառք. ու իր դաշտավայրերու ձիերով օտարուած՝ ռազմակառքեր պատրաստեց: Ան ձուլած էր երկաթը Կեղրոնական Եւրոպայէն 1200 տարի առաջ:

Արդէն Արմէնոյի ժողովուրդը մը, հայկ (սոս)դները (Haiksos) օժտուած ձիերով, ռազմակառքերով եւ պրոնզէ վահաններով ու աղեղներով, առաջնորդութեամբ Արիական Հուրեան ղեկավարներու 1900 թուականին (Քրիստ. առաջ) կ'իջնեն Սուրիա եւ Պաղեստին: Ապա կ'անցնին Եգիպտոս որուն կ'իջնեն 1730-էն մինչեւ 1580 (Քրիստ. առաջ), հոն մշտցնելով նուազի նոր գործիքներ, նաեւ ձիթապտուղը եւ այլն: (. . . եւ ձայնաւորներու գործածութիւնը Ե.Պ.)

Արարատեան հողին վրայ է որ երկրորդ հազարամեակին (նախ քան Քրիստոս) դաշնակցային պետութիւններ կը կազմուին Հայկ(սոս)ներէ, Հիթիթներէ, Միթաններէ, կոչուելով (Հիթիթներու կողմէ Հայասա, եւ այս մինչեւ 15րդ դար (Քրիստ. առաջ):

Եգիպտացիք այս արեւելեան ժողովուրդը որ իրենց վրայ իշխած էր 1730-1590 (Քրիստ. առաջ), կը կոչէին ՀԱՅԿԱՋ = Hik (Հայկ) + Khaz (կազ) + (Hiku-Khazu) (. . . Սովսէս Խորենացի մեզ կը կոչէ Հայկազունք Ե.Պ.): Եւ Էլիզաբէթ Պաուէր կ'աւելցնէ, «ահա այս քաջարի Արմէններն էին որ տարածեցին քաղաքակրթութիւնը ամենուր, անոր նախածնութիւնը խլելով Սումերեաններէն եւ Եգիպտացիներէն. . . ժամանակագրական վկայութեամբ: . . . Միջագետքէն նեղոսի ափերը, անկից Յունաստան, Պալքաններ, հասնելով Սկանտինաւեան երկիրներ: (. . . Էլիզա-

պէթ Պաուէրի տեսակէտը, ընդլայնուած) (. . . Էլիզաբէթ Պաուէրի այս ընդհանրացումը կ'երկրորդէ Գալուստեանի տեսակէտը, ընդլայնուած «Հայ եւ Արմէն անուններու ծագումը» իր գրքին մէջ: Ե.Պ.):

Մօտ 1180ին (Քրիստ. առաջ), Եւրոպայէն Արմենական ճիւղ մը կը ներխուժէ Փոքր Ասիա, եւ Փոխաբացիներու եւ Թրակացիներու հետ կը մասնակցի Հիթիթներու կայսրութեան տապալումին. եւ այսպէսով (Արմի-Արմէնները թափանցեցին Արարատեան դաշտի բոլոր թագաւորութիւնները): «Նայիրին», Հրոյ երկիր (Վանի շրջան), ճանչցուած 13րդ դարուն (Քրիստ. առաջ) Ասորեստանցիներու կողմէ, արդէն սկսած էր լուծուիլ նորակազմ Ուրարտուի մէջ: (Հին Կտակարանի մէջ, Ուրարտուն զբուած է այնպէս որ եթէ զեղչուած ձայնաւորները գետեղուին, կը կարգացուի աՐԱՐԱՍ = Արարատ:)

II. ՈՒՐԱՐԱՏԱԿԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Երեք լիճերու միջեւ (Սեւան, Վան եւ Ուրմիա) նոր պետութիւն մը բաւական հօր: Լեզուն՝ Արիական Հուրեաններու լեզուին մօտ եւ նաեւ օգտուած—Արմէններու լեզուէն: Կիրառած են պատկերագիրը—Հայկ(սոս)ներու (. . . ոմանց կողմէ կ'ենթադրուի որ Հայկ(սոս)ները եղած են առաջին ստեղծողները պատկերագրերու):

Երեք դար տեւող այս թագաւորութիւնը որուն առաջին յաղթականը Ասորեստանի դէմ կ'ըլլայ, Արամ (Արամու) արքայով հայ (860-840 նախ քան Քրիստ.)—(հետաքրքրական է նշել Արամ հայկական անունը Ե.Պ.) եւ որուն վերջին թագաւորին անունն է նաեւ հայ մը, ԸՐԻՄԸՆԱ (620-605 նախ քան Քրիստ.): (. . . Բաղդատել ԸՐԻՄԱՆԱ եւ ԱՐՄԱՆԻ անունները: Ե.Պ.)

Ուրարտուն փառքի շրջաններ ունեցաւ շնորհիւ իր շինարար արքաներուն որոնք օժտեցին երկիրը ջրանցքներով, բերդերով, ճամբաներով. . . Ծաղկեցան երկրագործութիւնը եւ ձեռարուեստները եւ վաճառականութիւնը:

III. ՀԱՅԱՍՏԱՆ՝ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ Արմի-Արմէնները, որոնք վաղուց Հայաստանի օրերէն ի վեր ներթափանցած էին Ուրարտուի թագաւորութեան մէջ, ահա վերջինին անկումով ձեռք առին անոնց ամբողջ ժառանգութիւնը. . . կազմելով Ուրարտուի դաշտերուն տարածքին հայկական թագաւորութիւն. . . լեռները դեռ

մնալով Ուրարտացիներու ապաստան: Մեծն Կիրոս (550 նախ քան Քրիստոս) այս նորահաստատ թագաւորութիւնը բնորոշեց սեպագիրով «ARMENIA» անունով:

Քսենոփոն՝ յոյն պատմիչը (400 թուականին նախ քան Քրիստոս) կը յիշատակէ որ «ԵՐՈՒՄԱՆԻՏ»ները կ'իջնէին Արմի-նիա-ի վրայ: Աղեքսանդր Մեծի յաղթանակէն ետք, Երուանդ Բ. ի որդին, Միհրանը կը դրուի Հայաստանի «Սատրապ» (331 նախ քան Քրիստոս):

IV. ԱՐՏԱՇԻՍԵԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ Երուանդ Բ. կ'ըլլայ Երուանդունիներու վերջին թագաւորը (212-200 նախ քան Քրիստոս): Արտաշիսեան հարստութիւնը կը սկսի Արտաշէս Ա.ով: Փառքի գագաթի կը հասնի այս հարստութիւնը, ինչպէս նաեւ ամբողջ հայոց պատմութիւնը, ՏԻԳՐԱՆ ՄԵՄՈՎ որ կայսրութիւն կերտեց եւ դարուն, Էրեք մեծ պետութիւններէն մին հանդիսանալով, Հռովմի նախանձը գրգռեց: Անոր որդին բանաստեղծ եւ թատերագիր էր (Արտաւազ): Արտաշիսեան հարստութիւնը վերջ կը գտնէ Արտաւազի Բ. ի մահուամբ, ձեռամբ Կղզոպարայի:

V. ԱՐՏԱՎՈՒՆԻՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Երեք լիճերու միջեւ (Սեւան, Վան եւ Ուրմիա) նոր պետութիւն մը բաւական հօր: Լեզուն՝ Արիական Հուրեաններու լեզուին մօտ եւ նաեւ օգտուած—Արմէններու լեզուէն: Կիրառած են պատկերագիրը—Հայկ(սոս)ներու (. . . ոմանց կողմէ կ'ենթադրուի որ Հայկ(սոս)ները եղած են առաջին ստեղծողները պատկերագրերու):

VI. ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԲՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ Երեք լիճերու միջեւ (Սեւան, Վան եւ Ուրմիա) նոր պետութիւն մը բաւական հօր: Լեզուն՝ Արիական Հուրեաններու լեզուին մօտ եւ նաեւ օգտուած—Արմէններու լեզուէն: Կիրառած են պատկերագիրը—Հայկ(սոս)ներու (. . . ոմանց կողմէ կ'ենթադրուի որ Հայկ(սոս)ները եղած են առաջին ստեղծողները պատկերագրերու):

Արտաշիսեան ժողովուրդը (Մեծ) (287-820) Քրիստոնէութիւնը կ'ընդունի 301 թուականին եւ զայն պետական կրօնը կը հռչակէ: Աշխարհի առաջին քրիստոնէայ պետութիւնը կ'ըլլայ Հայոց Պետութիւնը եւ (301-303ին) աշխարհի առաջին Մայր Եկեղեցին (Cathedral) կ'ըլլայ Էջմիածնի Եկեղեցին:

Արտաշիսեան Վառձապուհի օրով, Մեսրոպ Մաշտոց ստեղծեց հայոց այբուբենը, 406 թուին:

Պարսկաստանի Սասանեան արքաները վերջ տուին Արշակունիներուն զահին: Աւարայրի սրբազան պատերազմը զոր վարդան Մամիկոնեան մղեց 451ին Պարսկաստանի դէմ, հակառակ իր պարտութեան տեսեց մինչեւ 485 եւ վերջ գտաւ Վասան Մամիկոնեանի յաղթանակով, որով կրօնական ազատութիւնը ապահովեցաւ Հայոց երկրի մէջ: 5րդ դարը եղաւ հայ մշակոյթի Ոսկեդարը: շար. յաջորդ թիւով

ՇՐՋԱՊՏՈՅՑ ԴԵՊԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ 1982 PRELACY TOURS TO ARMENIA TOUR A: YOUTH TOUR For young people between the ages of 16-18. This tour is reserved for graduating class and graduates of our Sunday School. . . TOUR B: CULTURAL TOUR (3 weeks) 4 days in Moscow 13 days in Yerevan 3 days in Leningrad . . . TOUR C: GOLDEN AUTUMN TOUR (3 weeks) 4 days in Moscow 13 Days in Yerevan 3 days in Leningrad . . . *Single occupancy add \$250. All above tour prices New York departure and includes: Round trip air transportation; First class accommodations based on double occupancy; Three meals daily throughout the tour; Round trip transfers from airports to hotels; Daily sightseeing tours and out-of-town excursions; Visa fees, airport taxes, and baggage handling. For further information call or mail the coupon to: PRELACY OF THE ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH OF AMERICA, 138 East 39th Street, New York, N.Y.10016. Tel. (212) 689-7810. Please reserve _____ place(s) in Tour. (Enclose a deposit of \$150.00 per reservation. Checks should be payable to Armenian Apostolic Church of America. I am interested in Tour _____ and would like more information. Name. Address. Phone. Please indicate the best time to reach you by telephone. Deadline: May 31, 1982